

Lohengrin Tampereella

Teksti: Robert Storm



Kuva: Robert Sejer

Endrik Wottrichin Lohengrin on häikäilemätön poliitikko.

Moderneissa oopperaohjauksissa minua silloin tällöin ärsyttää se, että näyttämöllä saat-
taa tapahtua asioita, jotka ovat täysin ristiriidassa laulettuun tekstiin kanssa. Joistakin kolle-
goistaan poiketen tanskalaisohjaaja **Kasper Holten** on selvästi vaivautunut lukemaan *Lohengrinin* libreton. Hänen Tampereen oopperalle tekemässään ohjauksessa nimittäin ei ole tällaisia ristiriitaisuuksia, vaikka erityisesti Lohengrinin hahmo poikkeaa kuin suuresti totutusta. Sen sijaan tällä tavalla esitettyinä Wagnerin kirjoittama teksti saa aivan uudenlaisia painotuksia.

Holten esittää Lohengrinin häikäilemättömänä poliitikkona. Haastatteluissa hän vertasi tätä **Vladimir Putiniin** ja **George W. Bushiin**. Ensimmäisessä näytöksessä Lohengrinin ja Telramundin välinen taistelu on yksinkertaisesti taistelu äänestäjistä. Ro-

manttinen sankari on tästä henkilöstä kaukana, vaikka Elsa ja monet muut henkilöt epäilemättä sellaisena hänet näkevätkin. Se, että Lohengrin on saapunut Brabantiin aivan eri maailmasta, korostuu puvustuksessa. Muut henkilöt on puettu (Elsan valkoista pukua lukuun ottamatta) tummiin, tyylitellyn keskiaikavaikutteisiin asuihin, kun taas Lohengrinilla on nykyaikainen valkoinen puku. Kun Telramund aikoo kolmannessa näytöksessä tappaa hänet miekalla, hän ampuu tämän tynyn alla säilyttämälleen pistoolilla. Lohengrinin roolin laulava tenori **Endrik Wottrich** on tullut tunnetuksi pitkäaikaisena – eikä usein erityisen keuhuttuna – Bayreuth-laulajana. Lohengrinina hän yllätti hyvällä laulu- ja näyttämötyöllään. Wottrichin ääni ei ole kaunis, mutta se kesti hyvin roolin hankalimmatkin kohdat. Romanttiseksi sankari-Lohengriniksi hän ei ehkä sopisi, mutta Holtenin kynni-
sempään näkemykseen kyllä. Onkin oikeastaan harmi, että hän on ilmoittanut lopettavansa Bayreuthissa esiintymisen juuri nyt, kun on ilmeisesti kohonnut laulajana aiempaa korkeammalle tasolle.

Ohjaaja Holten on sanonut Elsa teoksen keskushahmoksi. Hieman yllättäen Elsa tuntui kuitenkin jäävän hänen ohjauksessaan Lohengrinin ja Ortrudin varjoon. Silti lopu, jossa Elsa ehkä lopulta alkoi nähdä sulhasensa kulissin taakse, oli koskettava. **Kirsi Tiihosen** ilmoitettiin olevan sairaana. Hänen äänestään ehkä puuttuikin paras terä, vaikka todellisia vaikeuksia hänellä ei mis-

sään kohdassa ollut. Toisaalta Tiihonen on ehkä nykyään parhaimmillaan hieman Elsa dramaattisemmissa Wagner-rooleissa.

Ortrudin roolin laulanut **Helen Lokuta** hallitsi näyttämöä jo ensimmäisessä näytöksessä, seisossaan syrjässä ja ennen kuin oli laulanut säveltäkään. Tämä Ortrud osasi olla niin julma kuin vietteleväkin ja esittää myös Elsalle täysin viatonta. Lokutan nuorekas olemus teki roolista vielä kiinnostavamman ja tavallisesta noita-akasta poikkeavan Ortrudin. Lokuta herätti lupauksia pari vuotta sitten Tallinnan *Tristanin* Brangänaena, mutta silti oli yllättävää huomata, kuinka rajusti hän sekä lauloi että näytteli Ortrudin dramaattisen roolin. Friedrich von Telramundia (tekstityksessä yllättäen Fredrik) kävi oikeastaan sääliksi, että hän oli ottanut vaimokseen tällaisen psykopaatin. **Jukka Rasilainen** esitti roolinsa kokemuksen tuomalla taidolla.

Teoksen ainoa todistettavasti historiallinen henkilö, kuningas Henrik Linnustaja, oli Holtenin ohjauksessa pyörätuolissa istuva vanhus – todellinen Henrik oli viisissäkymmenissä valloittaessaan Brabantin vuonna 925. Oopperan lopussa hän kuoli sydänkohtaukseen. Nuorena tenoria laulaneella **Jaako Ryhäsellä** ei ollut vaikeuksia tässä monille bassoille melko korkeassa roolissa. Matalat sävelet taas soivat muhkeasti.

Jan Latham-König johti dramaattisen esityksen, josta Tampereen ooppera voi olla ylpeä. Ainoa selvä kauneusvirhe olivat useat lyhennykset, joita teokseen oli tehty.

The Flying Dutchman – Met 2010

Text: John Louis diGaetani



© Chris Bennion photo

In the spring of 2010 the Metropolitan Opera revived August Everding's lively and faithful production of *Der Fliegende Holländer* – not a freak show, luckily. The production is over twenty years old but still looks suitably gloomy and ominous with **Hans Schavernoch's** three contrasting sets and **Lore Haas's** interesting and appropriate costumes. **Gil Wechsler's** lighting served to emphasize the main characters and drama in the opera. The Met used Wagner's one-act version of this opera, which certainly makes better sense dramati-

cally and focuses the audience's attention on the fast-moving action in this score.

The new Japanese conductor **Kazushi Ono's** approach to the opera emphasized excitement over refinement, but the first and last scenes suffered from some messy horn playing, though the orchestra mostly sounded very fine, as the Met orchestra usually does.

Of the singers, **Juha Uusitalo's** Dutchman was dramatic and warm-sounding, though his voice often has trouble remaining audible given the enormous size of the Met's auditorium. **Hans-Peter König's** Daland became an audience favorite because of his consistent audibility. He used a comic approach to Daland and did not make him seem as demonic as he can be in some productions of this opera.

The tenor **Stephen Gould** made a very impressive debut as Erik. While some tenors present him as a weak, wimpy character, Gould's large, heldentenor voice and forceful dramatic presence made him a strong

character—as forceful and as needy as his rival the Dutchman. A new young tenor, **Russell Thomas**, became an effective and sweet-voiced Steersman.

Of the women, **Deborah Voigt's** Senta got the biggest ovation because her large, warm voice and dramatic presence made Senta both believable and sympathetic. Voigt has had some vocal problems in the last two years because of some surgery, but her voice now sounds fully recovered and luminous. **Wendy White** played Mary as a motherly but dominating presence, certainly a justifiable approach.

In terms of both production and cast, the Met's revival of *The Flying Dutchman* has become one of the brightest aspects of the spring 2010 opera season in New York.

The author is a professor of English at Hofstra University in Hempstead, New York. He has written several books about Wagner, opera and theater.